

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik hetenként egyszer, szombaton, félíven.
Előfizetési ár: egész évre 80 kor., félívre 40 kor.
Egyes szám ára két korona.

↔ Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Kollégium. ↔
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyekre vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

135,000 korona.

A református sajtónak egyik kiválóan értékes organuma azt az elhatározását, hogy az előfizetési árat az eddigi 100 koronáról 160 koronára kénytelem emelni, azzal okolja meg, hogy már a jövő évben elmarad az a 135,000 korona külföldi segítség, mellyel az idén a lap költségeit fedezni lehetett.

Nem akarok ebből a közlésből semmiféle következtetést vonni a múltra, nevezetesen a tekintetben, hogy az olyan lap, mely — mint a miénk — nem volt szerencsés semmiféle segélyben részesülhetni, mekkora erőfeszítéssel tarthatta ki a nehéz viszonyok közt az esztendő, — azonban igenis szeretnék valamely tanulságot mutatni fel a jövőre.

Íme, egyik legjobban elterjedt egyházi lapunknak 135,000 korona évi rendkívüli támogatásra volt szüksége, hogy az esztendőt befejezhesse. Kétségtelen pedig, hogy a jövő esztendőben sem lesznek még lapkiadás szempontjából kedvezőbb viszonyok, mint az idén voltak. Mi lesz most már, ha a 135,000 korona elmarad? Nyilvánvaló, hogy ugyanannyi deficit. Ugyanannyi, vagy több, ha ugyanis a papír és a nyomtatási költségek még a jövő évben is tovább emelkednek.

135.000 korona a mai világban — igaz — nem is olyan rettentően sok pénz, de egyes embernek, vagy néhány tagból álló társaságnak évről-évre ennyit ráfizetni a lapvállalatra még sem lehet. A külföldi segítség elmaradása, vagy (mint minálunk) meg sem kapása tehát olyan súlyos terhet ró az egyházi lap fentartójára, amelyet sokáig hordozni nem lehet s így komolyan fenyeget az a veszedelem, hogy egyházi lapjaink összeroskadnak.

Lehetne arra gondolni, hogy maga az egyház, vagy annak valamely nagyobb része vállalja magára az egyes lapok kiadásainak költségeit. Am az a sajtó függetlenségének a megszűnését jelenti.

Nincs más mód, mint önmagunknak, a magyar református társadalomnak biztosítani egyházi lapjaink fennmaradását. Én nem hiszem, hogy például csak a tiszántúli egyházkerületben ne volna akár ezer olyan jó református, aki — kellő informálás után — egy-egy véka búza árát ne volna hajlandó a református sajtó támogatására fordí-

tani. Én nem hiszem, hogy az a református sajtóalap, melyről e lapban már többször volt szó, egy kis buzgólkodással megteremthető ne volna.

De persze erről nemcsak írni kellene. Ezért cselekedni is kellene, agitálni, lelkesíteni — legalább is mindegyik egyházmegyében egy embernek.

Világl.

A Debreczeni Protestáns Lap 42-ik évfolyamára az előfizetési felhívást lapunk előző számában közöltük. Itt csak arra hívjuk fel a figyelmet, hogy a lap 1922-ben mindig 8 oldalon fog megjelenni s előfizetési ára egy évre 100 korona lesz.

Tárca

Amit láttam és átéltem Magyarországon.*

Irta: Fraunfelder Arnold.

I. Teufentől Debreczenig.

Régi tanuló társam, Lic. dr. Veress debreczeni tanítóképzőintézeti igazgató azon többszöri, mind-egyre sürgősebben nyilvánuló hívásának, hogy őt látogassam meg hazájában, végre eleget téve, október 2-án elindultam a magyarországi útra. A következő nap reggelén megérkezett a gőzparipa Innsbruckba. Rövid pihenés után gyors iramban utaztam a D. vonattal a napsütéses, természeti szépségekben oly gazdagon felruházott Tirdon keresztül Salzburg és más ismerős városokon át a kék Duna partján elterülő, mindenütt ismert és sokat látogatott Bécs felé, amelyet hosszú, fárasztó utazás után este 10 óra tájban értem el. Az ott töltött hat napon át csendesesen, csodálkozva állottam meg a művészet sok remeke előtt, amelyet a szobrász gyakorlott vésője metszett, sok festmény előtt, amelyet a festő genialis ecsetje teremtett. A Hofburg ragyogó termei és a schönbrunni császári

* A f. év október 10—17. napjain hazánkban időző svájci lelkész, Fraunfelder Arnold a „Santis” című lapban egy cikksorozatot kezdett meg magyarországi élményeiről. A cikkeket — ha meg-szakításokkal is — lehetőleg hű fordításban közöljük olvasóinkkal.

kastély pompás helyiségei az immár letűnt időre való emlékeket ébresztették fel bennem. Nem minden fájdalmas érzés nélkül tűnt fel előttem a különbség ama Bécs között, amelyet 22 évvel ezelőtt láttam és a között, amelynek utcáin most járkáltam. Ama régi, bécsi kedélyességből nem sokat lehetett érezni, mindenütt lötás-futás, föltűnő idegesség a kereskedelmi és forgalmi életben, politikai bizonytalanság és ingerlékenység, ami csak elképzelhető. De rettenetes is volt, amit ezen egykor oly vidám város sajnálatraméltó lakosságának a háború alatt át kellett élnie s benső megindulással vesz részt az ember azokban a szenvedésekben és csapásokban, amelyek reája nehezedtek s egyre nyomasztóbbakká válnak. A különféle irányú hatásoktól meggazdagodva, október 10-én korán reggel a Práter-rakparton fekvő bécsi gőzhajó állomáshoz irányoztam lépteimet s nem telt bele sok idő, hajónk csillogó őszi napfényben zakatolt a folyamon lefele Magyarország felé, amelynek legelső költője, Petőfi Sándor (született 1823 január 1-én Kiskörösön, Pest megyében) a következő szavakat szenteli:

Magyar vagyok. Legszebb ország hazám
Az öt világrész nagy területén.
Egy kis világ maga. Nincs annyi szám,
Ahány a szépség gazdag kebelén,
Van rajta bérc, amely tekintetet vét
A Káspi tenger habjain is túl.
És rónasága, mintha a föld végét
Keresné, oly messze, messze nyul.

Milyen más érzelmekkel legeltettem szememet a vidám fedélzetről a folyónak zöld akácokkal kedvesen benőtt, szelíden tova húzódó partjain, mint 1899 nyarán; de hasonlíthatatlanul mélyebben is átéreztem a szavakat, amelyekkel ugyanaz a költő üdvözli az ő kedves, kék Dunáját:

Folyam kebled hányszor repeszi meg
Hajó futása s dülő fergeteg!
S a seb mi hosszú és a seb mi mély
Minőt a szíven nem vág szenvedély.
Mégis, ha elmegy fergeteg s hajó,
A seb begyógyul s minden újra jó,
S az emberszív, ha egyszer megreped:
Nincs balzsam, mely hegessze a sebet.

Szerencsére vihar és minden kellemetlenség nélkül haladt előre ahajó nehéz emberi terhével fényes városok és barátságos falvak mellett. A hosszadalmas idő megrövidítésére olykor-olykor látogatást tettem a másik osztályban, sőt lementem a kajütbe is, de óh, az én galíciai zsidómat, akivel 22 évvel ezelőtt ugyanazon hajón oly jól szórakoztam, nem találtam többé. Még most is egész jól magam előtt látom az öreg embert hosszú elnyújtott kaftánjával, elmélyedve egy könyv olvasásába. Emlékszem reá, hogy a csodálkozástól alig tudott hová lenni, amidőn veszi a talmudból, az ó-testamentom kibővítésének és zsidó magyarázatainak éme héberül írott gyűjteményéből (körülbelül 550-ben végeztetett be), néhány mondatot felolvasni és lefordítani tudtam. „Hogy egy keresztényen ezt tudja, hogy egy keresztényen ezt tudja” — mondogatta többször. Még jól tudom, hogy mily gyűlölettől szikrázó szemekkel tekintett reám, amidőn a názareti Jézusra vonatkozó kicsinyítő nyilatkozataira azt feleltem, legalább azt ismerje el,

hogy a galileai próféta a maga nemében nagy ember volt; — hogy vett ki zsebéből egy gyufaszálat, helyezte függőlegesen az asztalra s ezt a szimbolikus cselekvést ezekkel a gúnyos szavakkal kísérte: „Ily nagy”. Nem, egészen más emberek voltak azok, akik a hajót most benépesítették, emberek különböző országokból és vidékekről, egészen más hangulattal és érdeklődéssel, más gondolkozásmóddal. Közel volt éjfél, amidőn hajónk Budapestre partra ért. A kikötő híd végén ott állott Veress barátom, sok, sok nehéz, tartalmas év után — 1903 óta nem láttam őt — ismét szemébe nézhettem s megrázhattam baráti kezét. Körülvezetett a büszke metropolisban s nem fáradt el művészi, ethnographiai és kulturális ismereteinek gazdag tárházából magyarázni meg hazája s általa lelkesen szeretett fővárosának számos épületét, palotáit, várait és látnivalóit. Megindító módon sokat beszélt nekem a háború által meglátogatott egykori Magyarországon a protestantizmus sok nyomorúságáról, vigasztalatlan és inséges helyzetéről. És valóban ottani tartózkodásom rövid ideje alatt is élénk benyomást szereztem arról.

Október 13-án volt az, amidőn 2 órai utazás után egy Budapest és Debreczen között levő nagyobb városból** kocsin a végtelenbe húzódó, de rendkívül termékeny magyar pusztának egy jó darab részén át Bucsatelep paraszt faluba jutottunk. Idejövetelem célja az volt, hogy meglátogassam az ottani lelkészt, Bucsai Lászlót, aki mint theológus, 1912-ben több hetet töltött házukban, hozva véreinek szívélyes üdvözlését. A következő napon amelyben úgy ő, mint a falu jegyzője részeltetett, aki a presbiterium (egyházi előjáróság) jelenlétében temperamentumos beszéddel üdvözölt és kért engem, hogy a teufeni egyházközségnek adjam át ezen távoli pusztafalu református hittestvéreinek szívélyes üdvözlését. A következő napon rövid sétát tettünk a faluban. Minden olyan szegényes abban. Minden ház, még a lelkészlak is, földszintes, a tetők többnyire szalmából vannak. A lakosok száma 2500, ebből 1600 református, csaknem valamennyien szegény napszámosok a zsidó és katolikus nagy földbirtokosoknál.

Egyház

Itt az időteljessége.

Életem egyik legfőbb célja volt annak a vizsgálása, vajjon miért van annyi elkeseredés, szenvedés, elégedetlenség, ellentét, ellenségeskedés stb., stb. az életben és mi volna mindennek a legbiztosabb gyógyszere.

Az okot a szeretetlenségben fedeztem fel, melylyel az emberek egymás iránt viselkednek. A szeretetlenség gyökerei pedig az anyagiakhoz való világias ragaszkodásban ágazódnak. Gyógyszer itt más nem lehet, mint az Úr Jézus hívó szavainak az észrevevése, meghallgatása, megfogadása, a Hozzá való közeledés, Vele való szoros egyesülés.

Az emberiség az ő világias életével, anyagiassal, küzdelmeivel, embertelen szeretetlenségével, önzésével, istentelen hitetlenségével magát teljesen megtörte, megfárasztotta, megterhelte,

** Kisújszállás.

minden nyugalomból kikergette. Ez az út a teljes romlásba, pusztulásba vezeti az emberiséget. Meg kell állni! Allítson meg bennünket hitünk ébredése! Csak egy pillanatra ne rejtjük el a világosságot, csak egy pillanatra jusson eszünkbe hitetlenségünk átka, az Úr Jézus hívogatása: „Jöjjetek én hozzám mindnyájan, kik megfáradtatok és megterhelttetek és én megnyugosztalak titeket!” Aztán higgyük el, hogy Ő megnyugoszt valóban bennünket, aztán ne nézzünk többé arra, merre eddig hozott az útunk, de maradjon a tekintetünk állandóan a Szabadítón, közeledjünk egyedül Ő felé, hadd adja nekünk az Ő isteni békességét!

Érzem, hogy az Úr Jézusban megtaláljuk minden nyugalomunkat, teljes boldogságunkat. De látom, hogy a társadalom egyénei mennyire nem veszik észre a köztünk élő, magához hívogató Krisztust. Tehát szükségét érzem annak, hogy mi, kik ismerjük már az Úr Jézust, érezzük az Ő békéjének áldásait, igájának gyönyörűségeit, menjünk ki a világ piacára és küldetésünk hű kötelessége szerint hirdessük nyilvánosan: „Térjetelek meg, mert elközelített a mennyeknek országa!” Ne zárkózzunk el a világ népétől! Ne rejtőzzünk a zárt falak mögé. Amit a lelkünkben ébredezni érzünk isteni hangokat, a háztetőkről nyíltan hirdessük azokat! Ne féljünk, hogy a tévelygők előbb félreértenek, kigúnyolnak, megvetnek bennünket! Előbb értették félre az Úr Jézust, előbb gúnyolták és vetették meg Őt s aztán az Ő hűséges tanítványait, az apostolokat, a reformátorokat, kik szintén nyíltan, minden alkalmat megragadva, hirdették az evangéliomot. De megvolt elszánt, hű munkájuk nagy eredménye minden időben.

A tömegek kerülnek a templomot. Az Úr Jézus, az Isten nevét hallani sem szeretik. Utánok kell mennünk! Füleikbe kell prédikálnunk az Igét! Másként nem ébredenek. Pedig itt a megszabadító ébredéshez az idők teljessége. Vagy következik az emberiség megtérése, a hitben való megnyugvás áldása, az evangéliomi külső társadalmi s egyéni belső békesség; vagy az emberiség hitetlensége, világiassága, anyagimádása, szeretetlensége a végső romlás örök átkát zúdítja reánk.

Vagyunk-e érző, értő, hívó, hű keresztyének? Követjük-e lélekben az Úr Jézust? Vagyunk-e igaz tanítványai, utódjai az apostoloknak, reformátoroknak? Atyánk-e az Úr? Gyermekai akarunk-e lenni? Munkálkodunk-e az Úr szőlőjében? Vagy csak magunkat áztatjuk? Itt az idők teljessége, álljunk meg küldetésünk kötelességeiben és rajtunk lesz az Úr áldása. Boldoggá lesz az élet hűségünk nyomán.

Szabó Lajos.

Közélet

Adomány és levél Amerikából.

Méltóságos Dr. Baltazár Dezső református püspök úrnak Debreczen.

Méltóságos Püspök úr!

Mivel tudjuk azt, hogy ma szegény hazánkban nemcsak testvéreink nélkülöznek, hanem református intézményeink is s mivel olvastuk, hogy a

Debreczeni Kollegium és Theologia is anyagi nehézségekkel küzd, a Reformáció évforduló ünnepén a szószékből kértem a hittestvéreket, hogy segítsenek a fent említett intézetünkön pénzbeli adományukkal. A mi jó testvéreink szívesen áldoztak abból, amit adott nekik a jó Isten fáradságos munkájuk után és így sikerült összeszednem 7000 koronát Dayton. Ind. és vidéke református testvéreitől s ehhez a magam és feleségem részéről 2000 koronát pótolva ide csatolva küldök 9000 koronáról szóló csekket a fentemlített intézet javára. Méltóságos Püspök úr! tudjuk, hogy ezen említésre sem méltó összeggel nagyon kevés gyógyírt lehet venni és sebet gyógyítani, de szegény amerikai testvéreink már második éve, hogy alig vagy semmit sem dolgoztak és így ezen összeget is maguktól és családjuktól vonták meg, én pedig tanulólok és így bárha szerettem volna az említett csekély összeget megsokszorozítani, még sem tehetem a szűk anyagi viszonyaink miatt. Fáj a szívünk és el vagyunk keseredve Hazánk, Egyházunk és Református intézményeink pusztulásán, de Istenünkben vetett erős bizodalomunk által reméljük azt hinni, hogy ki fog abból a sírból jönni, amelybe *saját gyermekei* temették. — Volt szerencsénk olvasni Méltóságos Püspök úrnak „A megpróbáltatások idejéből” írt könyvét; borzasztó dolgokat követtek el az emberbőrbe bujt . . . és ebben segítségökre voltak ezeknek némely fekete csuhás lovagok is, és miért? Mert szereti a Méltóságos Püspök úr hazáját, népét és egyházát; de a mi legnagyobb örömeinkre, erős hite által megtartotta a mindenható Isten kedves családjával együtt. Midőn Istennek áldását kérem sokat szenvedett Hazánkra, Egyházunkra és testvéreinkre, maradjam Méltóságos Püspök úrnak Dayton O. 1921 nov. 22. aláíratos szolgálja Kruchió Antal papnövendék.

Eddig a nagyérdékű levél, melynek minden sorából egyház- és hazaszeretet sugározik ki fényesen. S a szeretet nem csak szónak marad, hanem tettekben is megnyilatkozik. Azt is megtudjuk belőle, hogy Püspök urunk nagyszabású művét Amerikában is olvassák. Csak — csak idehaza nem akarják ismerni sokan, igen sokan. . .

Az adakozás fokmérője.

Hirtelenében elő sem tudnók számlálni azokat a különböző jótékonycélokat, amelyeknek előmozdítására adakozásra voltak gyülekezeteink s azoknak tagjai az elmúlt év folyamában felhíva. Hogy hány meg hány címen volt a magyar társadalom minden tagja, intézménye ezenkívül is igénybe véve egyik vagy másik szent vagy kevésbé szent ügy gyámolítására: ezt ugyan a legszorgosabb kutató sem fogja könnyen megállapítani. Sőt, hogy visszaélések is történtek, vagy történhettek: azt sem tagadhatjuk le. A menekült Bogoumilok (Jókai Új földes úr), — tisztelet a kivételeknek — sokszor hozták zavarba a jó szíveket, de akik a legtöbbször nem voltak abban a helyzetben, hogy respektálják a bölcs Sokrates

felkiáltását a jótételek gyakorlása körül: κακῶς εἶπεν ἀπολοιο — ὅτι τὰς χάριτας παρθένους οὐκ ἔπειρασ. Ezzel az úttal arról akarunk beszámolni, hogy egyházközségünk körében az orosz hadifogságban sinlődő fiaink hazaszabadítása költségeire történt adakozó felhívásnak mi volt az eredménye. Az egyházközségünkben megmaradt 366 egyház közül adomány jött be 73 egyházból, tehát 293 egyház nem hallotta meg a kiáltószót. Begyűlt a 73 egyház köréből összesen 19,135 K 28 fillér. Lélekemelő jelenség, amikor a kisebb népességű gyülekezetek jelentékeny összeget tudtak erre a célra összehozni. Egy Komlódtótfalu (512 lélek) 392 koronát, egy Jánd 820 koronát, Vasmegyer 450 koronát, Nagyhodos (260 lélek) 110 koronát, Újfehértó 550 koronát, Tiszanagyfalu (663 lélek) 542 korona 30 fillért, Ártánd 372 koronát, Ór 532 koronát stb. tudott összerakni; míg ezekkel szemben egyik 6921 létszámú egyház 100 koronát, 3958 létszámú 150 koronát, 4335 létszámú 126 koronát, 7538 létszámú csak 62 korona 24 fillért, 2004 létszámú 28 korona 68 fillért, 9117 (!) létszámú egyház pedig 60 koronát volt képes erre az égető szükségre előteremteni. Hol keressük ennek a terméketlenségnek az okát? Fel kell tennünk, hogy a végrehajtásban nem nyilatkozott meg a kellő energia, a megkövetelhető buzgó munkálkodás, mert ha ezek nem hiányoznának, nem áll elő az a szomorú helyzet, hogy 293 egyház meg se mozdult a gyűjtő munkára, vagy ha mozdult is, lanyhán ment a dolog. Gyülekezetünk tagjainak, a túlnyomó résznek, istállója teli van jószággal, magtára élelmiszerekkel, zsebe bankóval a dagadásig. Ha a falusiak „bált” rendeznek rendszerint az iskola tantermében, 30—40 koronás belépő mellett is zúfolásig teli van a terem. A mozisok se nagyon búsulnak. Vándor előadók járják be a falvakat, akik megelégedetten indulnak tovább a szomszéd-faluba. Hát csak a leghazafiasabb célra ne volna pénz? Van, százszor is mondjuk, hogy van, csak össze kellene gyűjteni, egy kicsit fáradni kellene érte, egy kicsit buzdítani, lelkesíteni kellene. S aztán nem maradna ki az adakozó egyházak közül akkora percent. Nagy érdeklődéssel várjuk, hogy a kollégium felségelésére indított segélyakció mit fog produkálni? A mérleget még nem lehet lezárni, de azt fájdalommal sejtjük, mert értésünkre is adatott innen-onnan, hogy tekintélyes egyházak (egyik több, mint 14,000 lélekkel) a 293 egyház sorában akarnak tündökölni. No, de várjunk. Eddig gyűjtőink sehol se zörgettek hiába. A gyűjtés eredménye eddig megközelíti az egy millió koronát; de az egyházközségnek alig fele van még alaposan bejárva. Már pedig a 2-ik millióra is égető szükség van, nem csak az elköltött tőkék visszahelyezésére, de az 1922. évi milliós deficit eloszlatására is. Szívleljék meg az elmondottakat azok a faktorok, kiknek kezében van letéve kollégiumunk megtartása.

HALOTTAINK.

Futó Zoltán esperes.

Egy meleg szívé, áldott lelkű, nagytehetségű pappal szegényebbek vagyunk ismét. Futó Zoltán szentesi pap, békésbáti esperes, nincs többé. Erőtemesztő munkában elégett nemes élete, váratlanul, hirtelen elszállt eszményekért hevülő, ideális, érzékeny lelke.

A nem mindennapi emberek tragikuma jellemzi élete folyását. Külföldi egyetemet járt, ragyogó tehetségű ember, ki mint ifjú útravalóul kapja ároni lelkű és családú édes apjától, Futó Mihály vásárhelyi igazgatótól a papi családok szellemét, egyháznak, hazának égő szerelmét. Pár évi káplánság után Temesvárra kerül az egyesült protestáns egyházba Kramár evang. esperes mellé református káplánnak s megalkotja élete első nagy művét, a temesvári református egyházat 1892-ben. Ebben, az akkor rohamosan fejlődő, magyarosodó nagy bánati metropolisban, kebelbarátja, Baksa Lajos segítségével megépíti, virágzóvá teszi a magyar egyházat. Szeretik, megbecsülik, szinte ünneplik ott a fiatal, ékes szavú magyar papot. És ő boldog. Ott választja magának boldogságának osztályos társát, pár év előtt elveszített jó feleségét. Am a Gondviselés Szentesre vezeti 1898-ban, ebbe a nagy alföldi gyülekezetbe, Filó János örökébe. Itt emberfeletti munkát végzett, lelketrázó beszédekkel mondott, agitált, épített, alkotott, hogy ebbe a hatalmas egyházba átültesse azt a lüktető, eleven egyházi életet, amit Temesváron ott hagyott. Sikerült neki? Vagy 23 évi működése magvetés volt csupán? Ha magvetés is, de olyan, mely után a gyümölcsözés, az aratás el nem maradhat.

Minden megmaradt idejét a közegyháznak szenteli. Itt aratott: elismerést, osztatlan tiszteletet, tanácsbíró-főjegyző, majd 1913-ban esperes lesz. Élete főalkotása a bánati missziói egyházak szervezése. Micsoda tenger munkába került, micsoda apostoli lélek, csüggedetlen hit kellett ehhez. Allanak ezek az egyházak, mint élőkövek, dacolnak, mint magyar szigetek a román és szerb hullámokkal.

Azután összeomlott minden. Először leszakad kebléről a szívéhez nőtt Bánát. Azután, a megszállás alatt meghal felesége. Ő maga mondta: mindkét világom összeomlott. Csak hite maradt meg s a lázas munkában keresett enyhülést. Sok sebet kapott, alulról is, felülről is, mindegyik nagyon fájt érzékeny lelkének. Most már nem fáj semmi.

Temetésén, az itéletidő ellenére, egészségét veszélyeztetve megjelent püspökünk, végtelen hállára kötelezve le maga iránt az em. papságát. Megjelent és mondott olyan imát, amelyet mi még nem hallottunk tőle. Méltó volt ahhoz, aki mondta és ahoz, aki felett mondta. Megjelent 17 lelkész-társa, kik közül Harsányi főjegyző, Terh tanácsbíró, Böszörményi, szentesi kollégája és segédlelkésze, Nagy Márton szolgált még felette. A temetőben a róm. kath., az evang. és az izr. lelkészek, a vármegye, a város és Fekete Márton emgondnok búcsúztak tőle. A szeretet, a tisztelet és a veszteség kesergése vonult végig mindegyik gyönyörű beszéden. Egyháza a belső és külső gyászjelei közt búcsúzott nagy pásztorától, akinek neve, emléke, alkotásaiban él.

K. Gy.

Gyászbeszéd.

Néhai Futó Zoltán békésbányai esperes temetése alkalmából. Irta és Szentesen 1921. évi november 10-én elmondotta: *Harsányi Pál*, em. főjegyző.

A gyász, mely tépi, szaggatja a mi szívünket, a bánat, melynek súlya alatt vergődünk, vonag-lunk, a könny, mely szemünket sűrű siralmakban nedvesíti meg, a jaj, mely ajakunkról fájdalmas sóhajokban tör elő: nem a mindennapi élet gyásza, nem a mindennapi élet bánata, nem a mindennapi élet könnye és nem a mindennapi élet jaja Istent féltő testvéreim!

Nagy halottad van tenéked Istennek e helyen letelepedett népe, szentesi nemes református anya-szentegyház, nagy halottunk van minékünk Tisza-Marosközi szent társaságnak, a békésbányai egyházmegyének, nagy halottja van itt az egész magyar református közéletnek, sőt magának egye-temes magyarságunknak is, mert mindezeknek Is-tentől küldött prófétája s nekünk kegyelemből adott apostola volt, a mi fejünknek koronája és ékessége, a mi nagy szívű, nagy lelkű Futó Zol-tánunk s bizony méltán mondjuk az Írás szavai-val: az Isten emberének koporsója ez s igazán ki-áltjuk egyező szívvel: Óh jaj, óh jaj nekünk, mert elesett a mi fejünk koronája!

Am a szív szerelméből, a lélek hitéből faka-dott, az égi vigasztalás harmatától beharmatozott imádság a mélységből a magasságba, a setét gyász-ból a fénylő világosságba, a múlandóságból az örökkévalóságba, a sir megalázottságából az élet dicsőségébe emelt vala fel minket: megnyílik azért az egeknek kárpitja s mint ahogy az ő egész élete, csaknem minden beszéde telve vala itt e helyen fényes látomásoknak égi ragyogásával, — én is látomást látok e pillanatokban, az ő öröké-ben e megszentelt helyen:

Futó Zoltán a megdicsőülés hegyén áll, a sze-gényes magyar fekete kálvinista palást az idves-ség hófehér drága ruhájává változik vállain, di-csőült alakja körülsugároztatik az ég dicsőfényé-vel, homlokáról, orcáiról eltűnik a gond, csak az ő énje, a szeretet tetszik meg azon, s úgy mondja ő kibúcsúzó beszédét e földről s beköszöntő beszédét Isten országában.

I.

A lélek kibúcsúzó beszéde rövid: elvégeztem a munkát, mely reám bízott, hogy elvégezzem azt, szeressétek egymást úgy, mint ahogy én szerettelek titeket!

Mikor e kibúcsúzó szavak, mint sebesen zúgó szélnek zendülése eltelik ezt a házat, megihletik a lelkünket, megragadják a szívünket, megérti-tek-e, szentesi nemes református gyülekezet, te szent egyházmegye, te ma gyötrődő egyetemes ma-gyarság, hogy e búcsúbeszéd az élet értékének a mérlege, hogy ez mélyre nyomja a tétlenségnek bűnét, magasra emeli a szorgalmatos munkálko-dás erényét, égeti a má-t, amilyenek vagyunk s glorifikálja a holnapot, amilyeneknek lennünk kell s elénk állítja az eszményt, hogy végezetre meg-áldja az Úr a mi útainkat!

Futó Zoltánnak dicsőült ajakán igazak e bú-csúzó szavak s reá nézve megdicsőítők, neki még halálában is életet adók, mert valami reá bízott, azt ő igazán elvégezte! A családjának tápláló gaz-

dag termő földje, imádságával harmatozó lelke, szerelmével ölelgető napsugara volt, az egyház-nak éltető ereje, világosságnak forrása, betegeknek gyógyítója, síróknak vigasztalója, romoknak épí-tője volt, az egyházmegyének édes atyja, ki vilá-gosságnak fényforrásait, életnek kútfejeit terem-tette a messze végeken, a magyarságnak apostola, prófétája, ki egy szeretetlen, önmagát tépő, szag-gató világban a porig megalázott magyarságnak szólta és szólja: úgy szeressétek egymást, amint én szerettelek titeket s még poraiból is megépül, még halottaiból is feltámad, kigyúlnak, ragyog-nak még szívemnek szerelmi, a Bánát kálvinista magyarsága fénylő világosságának forrásai: ez az én örökségem, a szeretet öröksége, ez az én lelkem, a szeretet lelke!

II.

Másik látomást látok. Királyi széken ül az igazi bíró, ki sem meg nem csalattatik, sem meg nem csúfoltatik, mellette a szeretet fejedelme a Názá-reti, körülötte ama fehér ruhás vénék, örök hal-leluját zengő angyali seregek.

A királyi szék előtt fáradt vándor hajtja meg nagy alázatban fejét, az idvesség hófehér köntöse alatt meg-meg tetszik a lenézett, a világ által sok-szor megcsúfolt, megvetett kálvinista palást, a ke-zein még ott vannak az ő ekéjével való munkál-kodásnak jelei, a szíven még ott vannak sebeknek bizonyosságai, a vérző magyarság tanúságtételei: nézzétek... nézzétek... Futó Zoltán ez! a szen-tes pap, a mi esperesünk, szenvedő, de feltáma-dásra hivatott magyarságnak az apostola! — hall-játok... most mondja a beköszöntőjét Isten orszá-gában: dicsőíts meg engem te magadnál!

Csak amiért az életben élt, amit itt keresett, azt kéri ő ott is: glóriás Urának martir koszo-rúja után az ég dicsőségét.

Nem tudakolja, nem kérdezi ő, miben áll en-nek gazdagsága, fénye, pompája, még azt sem mondja: ültess engem jobb-, avagy balkezede fel-lől, csak annyit kér ő lelkének, életének nagy alá-zatosságával: dicsőíts meg engem te magadnál, mert tudja, hogy ez a nemes emberi élet célja, végső koronája!

Nemzetségeket nevelő nagy atyának, nemzet-ségeket építő nagy fia, a Hajnal Ábelek, a Szabó Jánosok méltó örököse, a nemzetet is építő Sze-gedi Kiss Istvánok és Méliusz Juhász Péterek hü-séges utóda, koporsódra reá hullhat a rög, sírod felett zöldelhet a hant, zúghat felette vész, ziva-tar, avagy ölelheti azt bársonyos ölelésével s csó-kolhatja játszi csókjával a napsugár: Futó Zol-tán!... nem haltál meg, hanem élsz!... a te lel-ked még halálában is prédikál nekünk szeretet-ről s a szeretetben megépülő hitnek és magyar-ságnak örök dicsőségéről!

Arva gyermeki, lelkének vigasztaló szerelmi, kis unokái, a vele testvéri szeretet gazdagságában élt testvérei, szentesi tisztos presbitérium s ősi nemes református egyház, szent egyházmegye s minden hitfelekezetnek Krisztusban és a szeretet-ben egy magyarsága, az esti szürkület köde reánk borul, de az égő világosságnak fényforrása Futó Zoltán arany gyertyatartóba tétetett, abban legyen a mi vigasztalódásunk, sebeink balzsama, hogy ő fénylik a szeretetben s hitben — magyarságunk megépülő dicsőségében. Amen.

Különfélék

Tiszteit olvasóinknak békés és boldog újévet kívánunk.

Kollégiumunk felsegélése. Papp Kálmán, a mándoki egyház ifjú lelkesze ötven métermázsas 50 klg. burgonyát gyűjtött egyházában s azt a kollégiumhoz már korábban be is küldte. A küldeményről a következő lelkes sorokban ír kísérő levelében: „Fogadja a nemes kollégium olyan szívesen gyülekezetünk adományát, amilyennel azt itt a megértő és segíteni készséges szeretet összehordta. Kívánom, hogy ez a kollégiumunk iránt most megnyilvánuló ajándékozó lélek- és kézmegmozdulás mélyítse ki, szilárdítsa meg azt a lelki-szellemi kapcsolatot, mely gyülekezeteink által iskoláinkat és iskoláink által gyülekezeteinket a múltban a világosságnak terjesztőivé tette. Én ebben a mostani anyagi természetű ugyan, de lélekből fakadó egy célra törekvésben a jövőbiztosítékát látom. Adja az Isten, hogy ez igazi meglepetés legyen“. Így szólott és így cselekedett az ifjú Timotheus, aki bizonyára nagyra hivatott munkása az Úr szőlőjének. Megemlítjük, hogy a gyűjtőbizottság az eddigi eredmény számbavételével s a még folytatandó akció tervével ezekben a napokban foglalkozik. Sok népes egyház van még hátra, ahova küldöttünk ki fognak menni, mihelyt azt körülményeink megengedik.

Az új zsoltár használatát december hó 4-én vezették be Debreczenben. Ebből az alkalomból a Nagytemplomban Dr. Baltazár Dezső püspökünk mondott hatalmas beszédet.

Tőkeképzősegély. Az országos közalaptól az 1921. évre esedékes tőkeképzősegélyek megérkeztek. Felkérem az alább felsorolt egyházak t. lelkeszeit, hogy kifizetés végett szíveskedjenek az egyházkerületi pénztárhoz bélyegtelen nyugtáikat mielőbb beküldeni. Bunyaszekszárd 280 K, Gádos 140 K, Hertelendifalva 210 K, Fugyi 140 K, Fugyivásárhely 140 K, Váradles 140, Nagykakucs 350 K, Nagyszántó 175 K, Pósalaka 105 K, Szentjobb 140 K, Berkesz 70 K, Laskod 210 K, Mezőladány 210 K, Nyírlövő 35 K, Kótaly 105 K, Lorántháza 35 K, Nyírtét 112 K, Piricse 70 K, Tiszarád 70 K, Vencsellő 140 K, Csepe 140 K, Fancsika 140 K, Nagytarna 280 K, Nevetlenfalu 140 K, Tekeháza 210 K, Tiszabökény 210 K, Túrterebes 210 K, Amacz 35 K, Kakszentmárton 210 K, Kiskoles 210 K, Lázári 70 K, Rozsály 140 K, Pettyén 70 K, Királydaróc 70 K, Bélzerend 42 kor., Feketetót 98 K, Györök 140 K, Belényessonkolyos 140 K, Körösszakál 70 K, Csengerújfalu 210 K, Darnó 210 K, Fülöpös 105 K, Fülöpösdaróc 140 K, Géberjén 175 K, Hermanszeg 112 K, Kérszemjén 98 K, Kiszekeres 168 K, Nagyszekeres 70 K, Pusztadaróc 210 K, Szamostatárfalva 210 K, Szamosújlak 112 K. Debreczen, 1921 december 24. *Rózsa Sándor*, egyházker. pénztárnok.

A szentesi központi parochiális lelkeszi állást b. e. Futó Zoltán örökét, meghívás útján Böször-

ményi Jenővel, a szentesi felsőparti parochia lelkipásztorával töltötték be. Őszintén üdvözljük. Legyen a nagy előd méltó utóda.

Tudomásul. A portómentesség megszűntével sem a kollégiumi, sem az egyházkerületi pénztár, sőt a Debr. Prot. Lap kiadóhivatala sincs abban a helyzetben, hogy megkeresésekre válaszoljon, ha válaszbélyeg nem mellékeltek. Erről ismételtén annak kijelentésével értesítettnek az érdekeltek, hogy a most újlag felemelt postabér fedezésére válaszbélyeg nem tartalmazó megkeresések nem is lesznek elintézhettek.

Helyesbítés. A 243. lap balhasábján alulról a 36. sorban vette helyett *vezette* olvasandó.

Hivatalos Értesítés

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

5648—1921. szám.

Körlevél.

Nagytiszteletű Esperes Úr!

Az Ecclesia R. T.-nak a gyülekezetekhez a hang-akció tárgyában egyidejűleg megküldött előterjesztését a presbiteriumok figyelmébe ajánlom. Debreczen, 1921 december 19.

Atyafiságos szeretettel

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Most jelent meg! Tárgymutató

a magyar reformátusok
új Énekeskönyvéhez.

Készítette: **Uray Sándor**
debreczeni református lelkész.

Ára: 10 korona.

A pénz előleges beküldése mellett bérmentve küldi meg a kiadó

„Méliusz“ könyvkereskedés
Debreczen, Ferenc József-út 26.

Az új Énekeskönyv

ugyanott kapható

papírkötésben .. ára 42 K

félvászon kötésben . 44 K

egészvászon kötésben . 54 K

Ezen árakból egyházak és iskoláknak egyes példányok megrendelésénél 10%, 50 példány és azonfelül megrendeléseknél 25% **VVVVVVVV** engedmény jár. **VVVVVVVV**